

Wojciech Witkowski

Janina Morgensztern, "Operacje kredytowe Żydów w Zamościu w XVII w. Wierzytelności i zadłużenia", "Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego", 1967, nr 64

Rocznik Lubelski 14, 241

1971

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Janina Morgensztern: Operacje kredytowe Żydów w Zamościu w XVII w. Wierzytelności i zadłużenia.

„Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego” 1967, nr 64, s. 3—29

Jednym ze źródeł utrzymania ludności żydowskiej Zamościa były przeprowadzane przez nią operacje kredytowe. W ciągu XVII stulecia wykazywały one stałą tendencję wzrostową, z tym jednak że w II jego połowie liczba zadłużeń Żydów rosła szybciej. Wiązało się to z ogólnym ubożeniem ludności żydowskiej. W oparciu o przebadane materiały archiwalne — jak miejskie księgi Zamościa, akta Trybunału Zamojskiego i sądów komisarskich autorka ustaliła liczbę i rodzaj wierzytelności, wysokość pobieranej stopy procentowej, sposoby zabezpieczania wierzytelności. W dalszym ciągu zanalizowała zadłużenie Żydów zamojskich omawiając ich wierzycieli (dla przykładu mieszczanie, szlachta, duchowieństwo, Akademia Zamojska, Żydzi), stopę procentową przez nich pobieraną, rodzaje zabezpieczenia długów. Warto zwrócić uwagę na dużą rolę hipoteki przy zabezpieczaniu transakcji (w obrocie miejskim).

Wojciech Witkowski

Janina Morgensztern: Zadłużenie gmin żydowskich w Ordynacji Zamojskiej w II połowie XVII w.

„Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego” 1970, nr 73, s. 47—65

Powodem zadłużenia ordynackich gmin żydowskich w II połowie XVII w. stała się głównie niemożność, z racji rosnącej pauperyzacji, uiszczania przez Żydów zwiększonych podatków. Gminy mając w terminie wnieść sumę podatkową musiały dokonywać pożyczek, przeważnie u duchowieństwa i szlachty, przy wysokości odsetek od 7 do 10% i często na zasadach tzw. wyderkafu (przede wszystkim od duchowieństwa). Zabezpieczeniem długu było zobowiązanie dłużne (cyrograf). Za pożyczkę odpowiadali solidarnie Żydzi całej gminy majątkiem nieruchomości i ruchomym. Zadłużenie gmin stale rosło i w 1690 r. było już ponad dziesięciokrotnie większe niż w roku 1650.

Wojciech Witkowski

Anna Berdecka, Irena Turnau: Życie codzienne w Warszawie okresu Oświecenia.

Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1969, ss. 343

Książki z serii „życie codzienne” w różnych krajach i epokach mają swoją tradycję. W odniesieniu do historii Polski sięga ona 1907 roku¹. W ostatnich latach

¹ W. Łoziński *Życie polskie w dawnych wiekach*. Wyd. Lit., Kraków 1969, s. 286 (wydanie wznowione; ukazało się 13 wydań tejże pracy). Por. W. Gomułki *Opowiadania o starej Warszawie*. Warszawa 1900.